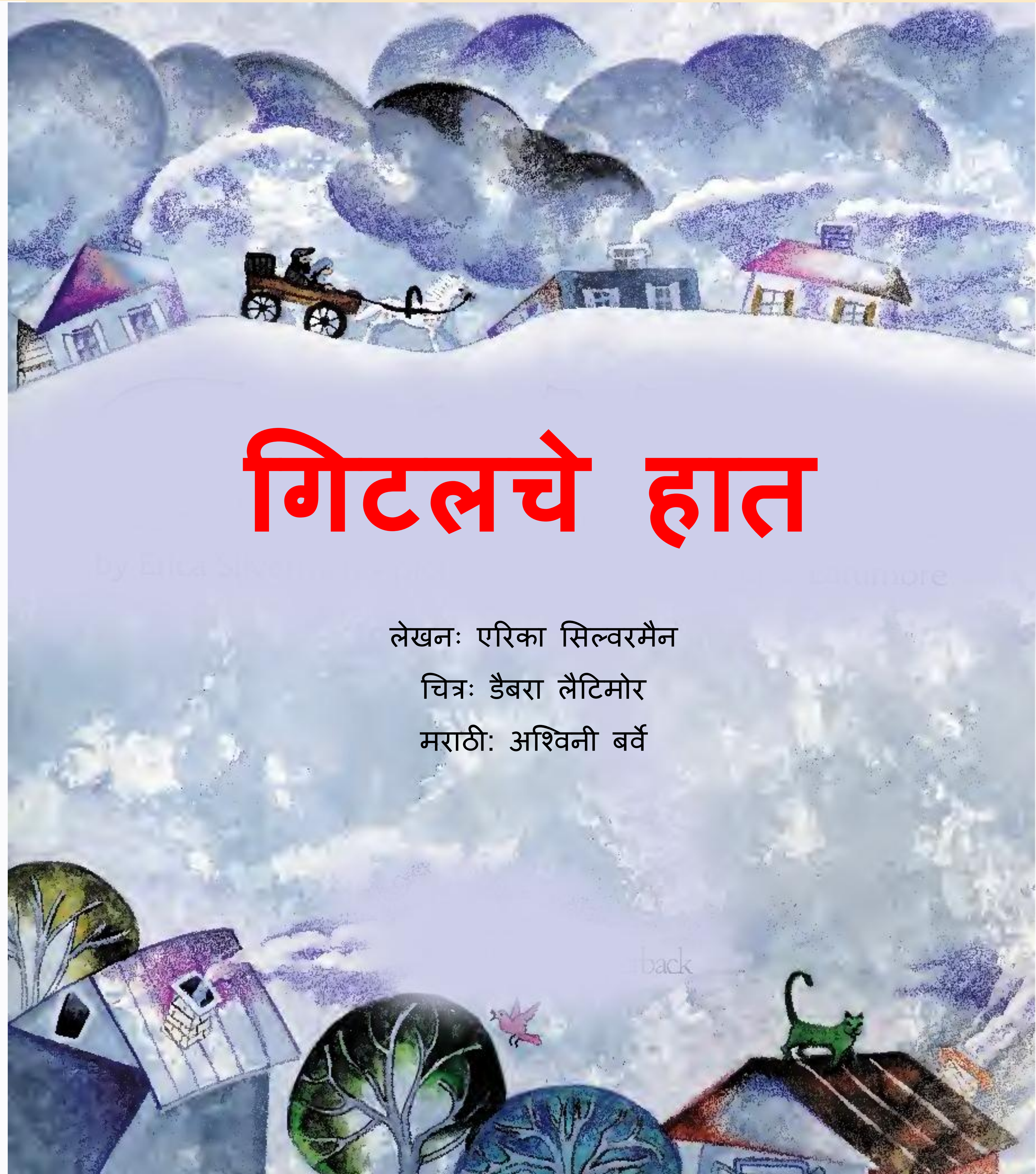
गिटलचे हात

लेखनः एरिका सिल्वरमैन

चित्रः डैबरा लैटिमोर

मराठी: अश्विनी बर्वे

गिटलचे हात

लेखनः एरिका सिल्वरमैन
चित्रः डैबरा लैटिमोर
मराठी: अश्विनी बर्वे

माझे वडील हैरल्डच्यासाठी व माझा दादाच्या स्नेह स्मृतीत

-ई.एस.

एरिकासाठी, जिच्या सुंदर हातांनी आणि ह्रदयाने माझ्या या कहाणीला चित्रित करण्याचा अवसर दिला, तसेच बॉनी व आइलीनला स्नेह आणि धन्यवादासहित

-डी.एन.एल.

फार पूर्वी, याकोव्ह नावाचा एक माणूस होता जो पाणीवाला होता. तो त्याची मुलगी गिटल हिच्याबरोबर कार्पेथियन पर्वतांच्या पायथ्याशी असलेल्या एका लहान गावामध्ये एका छोट्या घरात राहत होता. याकोव्हला बोलायला खूप आवडायचे. आणि गिटल एक चांगली मुलगी असल्याने तिला ऐकायचे कसे हे माहीत होते. स्वयंपाक करताना, शेगडीजवळ केक आणि ब्रेड बेक करताना, भरतकाम करताना आणि शिवताना ती तिच्या वडिलांचे ऐकत असे. ती नेहमी तिच्या हातांनी काम करत असे. ती चिंध्या जोडून अनाथ मुलांसाठी खेळणी आणि भिकाऱ्यांसाठी कपडे शिवत असे.

तिच्या वडिलांच्या दृष्टीने, तिने केलेले सर्व काही एक चमत्कार होते. मेंढपाळ याकोव, त्याला भेटणाऱ्या प्रत्येकासमोर त्याच्या मुलीची खूप प्रशंसा करत असे आणि तिच्याबद्दल बढाई मारत असे.

"माझ्या मुलीने मला प्रेषित एलीयाच्या पात्रतेची एक सुंदर प्रार्थना शाल बनवली," याकोव चपला शिवणाऱ्या माणसाला म्हणाला.

गिटेलचे गाल लाजेने लाल झाले. "ही फक्त एक साधी शाल आहे, बाबा," ती हळूवारपणे म्हणाली.

“तिने केलेल्या शेवयाच्या पुडिंगला स्वर्गाय चव असते," याकोवने कोंबडीचे पंख तोडणाऱ्याला सांगितले.

गिटेलचे डोळे खाली झाले. "ही फक्त एक साधी पुडिंग होती," तिने तिच्या वडिलांना सांगितले.

याकोव्हने रब्बाईच्या पत्नीला नमस्कार केला आणि मग म्हणाला, "तुम्ही माझ्या गिटेलचे काम पाहिले आहे का?

"बाबा, कृपया दया करा!" गिटेल कुजबुजली. याकोव्हने त्याचा आवाज आणखी उंचावला आणि म्हणाला, "ती बनवते त्यासारख्या मेणबत्त्या तुम्ही कधीही पाहिल्या नाहीत!"“

अशी बढाई मारणे!" रब्बीच्या पत्नीने तिच्या भुवया उंचावल्या. "तुमच्या शब्दांपासून सावध राहा, रेब (श्री.) याकोव्ह. बढाई मारल्याने दुर्दैव येते हे तुम्हाला माहिती नाही का?“

“कोण बढाई मारत आहे?" याकोव्हने परत विचारले. "मी बोललेला प्रत्येक शब्द खरा आहे."रब्बीच्या पत्नीने बोट हलवले. "एकदा बोललेले शब्द डिब्बुक (दुष्ट आत्म्यांसारखे) असतात. ते इकडे तिकडे फिरतात आणि सर्व प्रकारचे त्रास देतात."याकोव्ह हसला. "काय मूर्खपणा! मी शब्दांना घाबरत नाही."

त्या वर्षी हिवाळा लांबतच राहिला. गिटेलने पासओव्हर एक यहूदी सण जो वसंत ऋतूत येतो. तेव्हाही जमिनीवर बर्फ पडला होता. शाल घालूनही थरथर कापत गिटेलने भिंती धुतल्या. पासओव्हर दरम्यान वापरल्या जाणाऱ्या खास प्लेट्स, कप आणि भांडी तिने घासून काढल्या. तिने मॅटझोचे (बेखमीर भाकरी) पीठ मळले आणि भाकरी करण्यासाठी ती शेकोटीजवळ आली.

एके दिवशी, ती माटझो झाकण्यासाठी रुमाल विणत असताना, तिचे वडील जेवणासाठी घरी आले.

"हिवाळ्यातील गवत संपले आहे," ती दुःखाने म्हणाली. "आणि गवताचा व्यापारी मागील कर्जासाठी चाळीस रूबल मागत आहे, जे मी अद्याप फेडलेले नाही.“

"आपण त्याला दुसऱ्या मार्गाने परत करू शकत नाही का? सफरचंद विक्रेत्याने एकदा तुम्हाला रूबलसाठी सफरचंद दिले होते," गिटेल घराभोवती पाहत म्हणाली.

याकोव्हने डोके हलवले. "रेब रायाला लागणारे माझ्याकडे काय आहे? पाणी? त्याची स्वतःची विहीर आहे." अचानक, त्याचे डोळे चमकले. "मुली, माझ्यासोबत चल."

याकोव्हने त्याचा घोडा गाडीला लावला आणि गिटलला रेब रोयाच्या भव्य घरी घेऊन गेला. "तू गप्प राहा," त्याने गिटलला आदेश दिला.

"मला बोलू दे!" रेब राया ने दार उघडले. "शुभ दिवस, रेब राया," याकोव्ह म्हणाला. "जेव्हा तू माझ्या मुलीच्या हातांचे अद्भुत काम, तिची शिवणकाम पाहशील तेव्हा तुला आनंद होईल. आणि अशा प्रकारे मी गवताचे तुमचे कर्ज फेडू शकेन." "मी माझे काम एका अद्भुत शिवणकाम करणाऱ्याकडून करून घेतले आहे," रेब राया ने उत्तर दिले.

"पण गिटेल त्यापेक्षा खूपच चांगली आहे," याकोव्ह जिद्दीने म्हणाला.

"ती चिंध्या आणि धाग्यापासून एक उत्तम मॅटझो रुमाल बनवू शकते."

"अरे बाबा, नाही!" गिटेलने स्वतःशी विचार केला. तिने तिच्या वडिलांच्या बाहीला ओढले.

पण एकदा बोललेले शब्द हे डिब्बुक्ससारखे असतात. ते इकडे तिकडे फिरतात आणि सर्व प्रकारच्या समस्या निर्माण करतात.

"चांगले?" व्यापाऱ्याने म्हटले. "जर तुम्ही खरे बोलत असाल, तर तुमची मुलगी माझ्यासाठी काम करू शकते. पण जर तुम्ही चुकीचे असाल, तर मी तुमचा पाण्याचा बॅरल घेईन, ज्यामुळे तुमचे किमान काही कर्ज फेडण्यास मदत होईल."

रेब राया गिटेलला त्याच्या बैठकीच्या खोलीत घेऊन गेला. त्याने तिला कापडाचा तुकडा आणि दोऱ्याचा रीळ दिला.

"मी एका तासात परत येईन."

"कृपया मला शिवण्यासाठी सुई उधार द्या," गिटेल म्हणाली.

"तुझ्या वडिलांनी कधीही सुईचा उल्लेख केला नाही," रेब राया म्हणाला, दार बंद करून निघून गेला.

गिटेलने बैठकीच्या खोलीत सुई शोधली, पण ती कुठेही सापडली नाही.चिमणीतून अचानक येणाऱ्या फडफडणाऱ्या आवाजाने तिला धक्का बसला. तिने आत डोकावले आणि धुराच्या ढिगाऱ्यात अडकलेले एक कबुतर पाहिले. तिने हात पुढे केला आणि काळजीपूर्वक ते बाहेर काढले. थरथरणारे कबुतर त्याचे काळे, गुळगुळीत पंख उपटत होते.

अरे, लहान कबुतर, मी रुमाल बनवू शकत नाही, पण मी तुला मदत करू शकते." तिने कबुतराचे राख आणि काजळीने झाकलेले पंख कापडाने पुसले.मग तिने खिडकी उघडली आणि कबुतराला बाहेर उडू दिले. कबुतर उडून जाताच, गिटेलला अंगणात कोणीतरी असल्याचे जाणवले. "बाहेर कोण असू शकते?" तिने स्वतःशी विचार केला.

काही क्षणानंतर, दार उघडले आणि रेब राया आत आला आणि त्याच्या मागे याकोव्ह आला."माझ्या अपेक्षेप्रमाणेच," रेब राया म्हणाला. "मॅटझो रुमाल नाहीये. बॅरल माझी आहे!" "ते असू शकत नाही," याकोव्ह रडत म्हणाला."बाबा, मला समजून सांगू द्या.," गिटेलने विनवणी केली.

"चूप राहा!" याकोव्ह गुरगुरला. "मी ते हाताळेन." तो रेब रायाकडे वळला, "शिलाई विसरून जा, माझी मुलगी सर्वोत्तम जेवण बनवू शकते." रेब राया डोळे फिरवत अभिमानाने म्हणाला, "माझ्याकडे एक उत्तम स्वयंपाकी आहे."

"गिटेल त्यापेक्षा चांगले स्वयंपाक करू शकते," याकोव्ह आत्मविश्वासाने म्हणाला. "घरात जे काही शिल्लक आहे त्यातून ती मेजवानी बनवू शकते." गिटेलने तिच्या वडिलांच्या खांद्यावर थाप मारली. ती कुजबुजली, "बाबा..."पण एकदा बोलले की शब्द हे एका मूर्खासारखे असतात. ते इकडे तिकडे फिरतात आणि सर्व प्रकारच्या समस्या निर्माण करतात. "जर गिट्टेल तुम्ही जे मागत आहात ते करू शकत नसेल, तर मी तुमची गाडी घेईन. त्यामुळे तुमचे काही कर्ज फेडेल."

स्वयंपाकघरात, रेब राया यांनी गिटेलला एक अंडे, अर्धा कप दूध आणि थोडे चीज दिले. मग त्याने त्याचे पेंट्री कुलूप लावले आणि म्हणाला, "मी एका तासात परत येईन." "कृपया मला स्वयंपाकासाठी काही लाकूड द्या," गिटेल म्हणाला. तुमच्या वडिलांनी लाकडाबद्दल काहीही सांगितले नाही." तो स्वयंपाकघराचा दरवाजा बंद करून निघून गेला. लाकूड शोधत असताना, गिटेलला म्याऊ करण्याचा आवाज ऐकू आला. एक हाडकुळी मांजर खिडकीच्या कड्यावर उडी मारली होती.

"मनी माऊ, मी लाकडांशिवाय काहीही शिजवू शकत नाही, पण मी तुला काहीतरी खायला देऊ शकते." गीटेलने मांजरीसमोर चीज, दूध आणि एक अंडे ठेवले आणि त्याला खाताना पाहिले. बाहेर कुठूनतरी तिला पावलांचा आवाज ऐकू आला. तिच्या नजरेने अंगणात पाहिले. "बाहेर कोणीतरी आहे," गीटेल मांजरीला म्हणाली. मांजरीने डोळे मिचकावले.

तेवढ्यात, रेब राया ने स्वयंपाकघराचा दरवाजा उघडला. याकोव्ह त्याच्या मागे होता. "मी विचार केला होता तसाच!" पॅलेट डीलर म्हणाला. "गाडी माझी आहे." याकोव्ह त्याच्या मागे धावला. "कृपया आम्हाला आणखी एक संधी द्या." "बाबा, मला समजावून सांगू द्या.," गिटेल म्हणाला. "तुम्ही गप्प राहण्याची वेळ आली आहे."

याकोव्ह रेब रायाकडे वळला. "कदाचित स्वयंपाक परिपूर्ण नव्हता. पण गिटल सुंदर कप, बशी आणि मेणबत्त्या बनवू शकते."

"बाबा, थांबा," गिटल म्हणाली.

एकदा बोललेले शब्द हे एका मूर्खासारखे असतात. ते इकडे तिकडे फिरतात आणि सर्व प्रकारच्या समस्या निर्माण करतात.

"ठीक आहे," रेब राया पटकन म्हणाला. "जर गिटल तुम्ही जे म्हणता ते करू शकते, तर नक्कीच ती माझ्यासाठी काम करू शकते. पण जर ती करू शकत नसेल, तर तुमचा घोडा माझा असेल आणि तुमचे सर्व कर्ज फेडले जाईल."

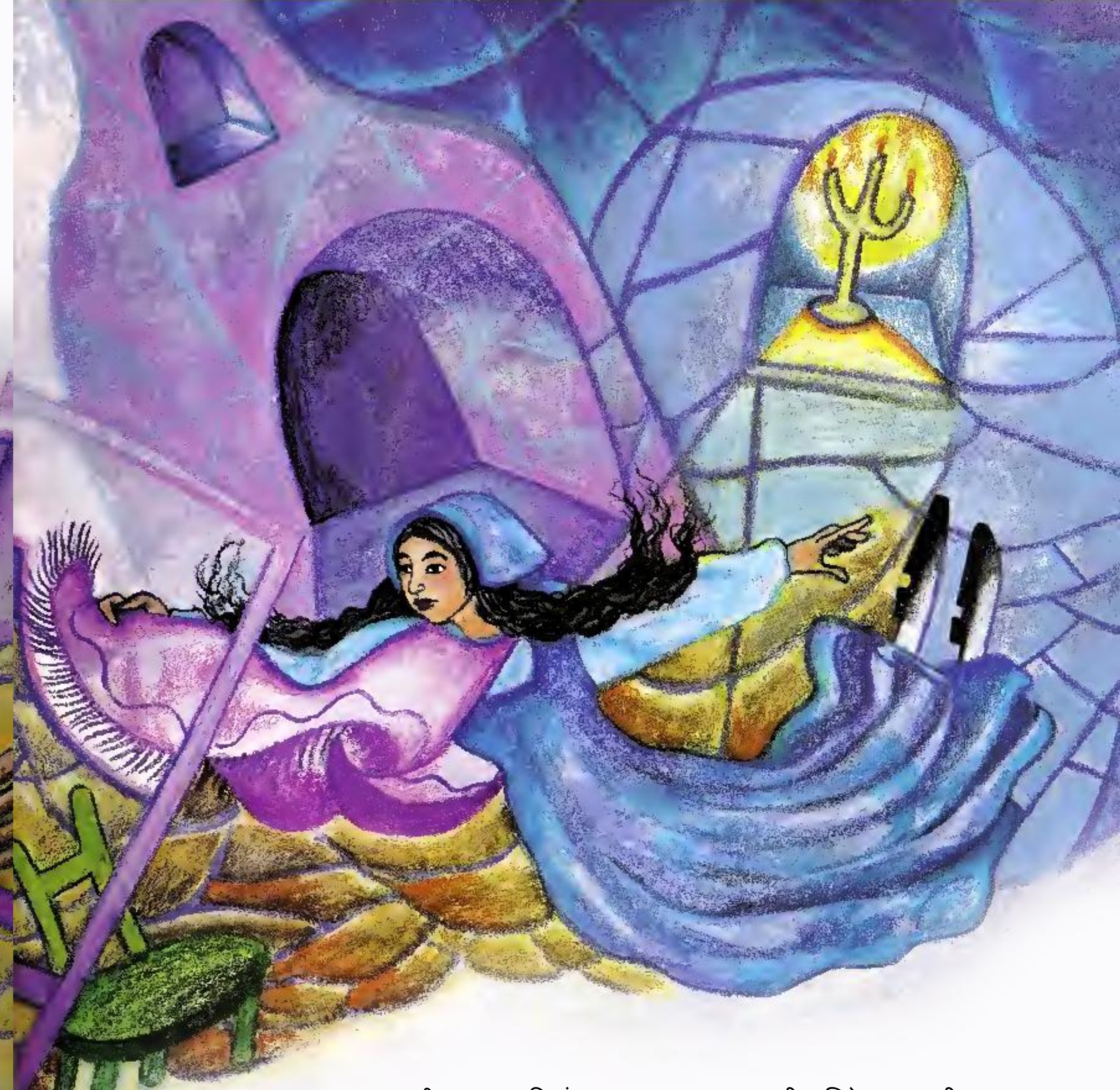

रेब राया गिटेलला त्याच्या तळघरात घेऊन गेला आणि तिला चांदीचे एक नाणे दिले. "तुझ्याकडे सूर्यास्त होईपर्यंत वेळ आहे."

गिटेल तळघरात पुढे-मागे फिरत राहिली .

"गाडीशिवाय, बॅरलशिवाय आणि घोड्याशिवाय, माझ्या वडिलांकडे काहीही उरणार नाही. मला त्यांना मदत करायची इच्छा आहे." असा विचार करत तिने खिडकीतून बाहेर पाहिले. अचानक, अंगणाच्या सावलीतून एक थरथरणारा भिकारी बाहेर आला.

मी माझ्या वडिलांना मदत करू शकत नाही," गिटेल म्हणाली. "पण मी तुम्हाला किमान थोडी ऊब देऊ शकते." तिने तिची शाल भिकाऱ्याला दिली. भिकाऱ्याने ती घेतली. मग, फक्त हात हलवला ... .

तो तळघरात आला होता, गिटेलकडे तोंड करून. त्याच्या पायाजवळ एक हिरव्या डोळ्यांची मांजर होती आणि त्याच्या खांद्यावर एक कबुतर बसले होते. अचानक, त्यांच्यासमोर एक वर्कटेबल दिसले, ज्यावर अवजारे आणि चांदीचे ठोकले रचलेले होते. भट्टीच्या ज्वाळा भडकल्या.

बाहेर, सूर्य मंदावला आणि थांबला.

भिकाऱ्याने गिटेलला मेणबत्त्या आणि पासओव्हरच्या सणाला प्लेट्स कशा बनवायच्या हे शिकवले.

मग गिटेल अलाईझासाठी कप बनवू लागली तेव्हा तो कौतुकाने पाहत होता.

भिकारीने गिटेलच्या डोळ्यात खोलवर पाहिले. गिटेलने यापूर्वी कधीही कोणाच्याही डोळ्यात इतकी करुणा पाहिली नव्हती. तिला माहित होते की तिच्यासमोर प्रेषित एलीया उभा आहे. "मी तुमचे आभार कसे मानू?" ती कुजबुजली.

अलीजा हसली. "तुमच्या हातांच्या कामाने. तुमच्या हृदयाच्या चांगुलपणाने. आणि तुमच्या शब्दांच्या शहाणपणाने." असे म्हणून तो अदृश्य झाला. ते जिथे उभे होते तिथे हवा चमकली. आणि भट्टीजवळ एक चांदीचे नाणे पडले.

बाहेर, डोंगरांच्या मागे सूर्य मावळला होता. तळघराचा दरवाजा उघडला. रेब राया आत आला आणि त्याच्या मागे याकोव्ह आला. रेब रायाचे डोळे आश्चर्याने विस्फारले. याकोव्हनेही त्याच्या मुलीने बनवलेल्या सुंदर वस्तूंकडे आश्चर्याने पाहिले."मी तुला सांगितले होते की ती खूप प्रतिभावान होती. अरे, माझी मुलगी..."

तुमची मुलगी माझ्यासाठी काम करू शकते," रेब राया म्हणाला.

"आजपासून! ती चांदीच्या वस्तू बनवेल आणि मी त्या विकेन." त्याने करारावर शिक्कामोर्तब करण्यासाठी हस्तांदोलनासाठी हात पुढे केला. पाणीवाला याकोव्हनेही हात पुढे केला, "माझी मुलगी आनंदाने तुमच्यासाठी काम करेल.“ "बाबा, थांबा!" गिटल त्यांच्यामध्ये पाऊल ठेवत मोठ्याने म्हणाला. "मी आतापर्यंत पुरेसे ऐकले आहे. पण आता, तुमच्या परवानगीने, मी बोलेन."

तो पाणीवाला आश्चर्याने त्याच्या मुलीकडे पाहत राहिला.

"कारण माझ्याकडे भरतकाम किंवा शिवण्यासाठी सुई नव्हती किंवा स्वयंपाक करण्यासाठी लाकूड नव्हते," गिटेल म्हणाला.

"या माणसाने तुम्हाला फसवले आहे. त्याने तुमचे बॅरल आणि गाडी घेतली आहे. मी पुन्हा कधीही त्याच्यासाठी काम करणार नाही." असे म्हणून,

गिटेलने तिच्या हाताने बनवलेल्या वस्तू गोळा केल्या आणि याकोव्ह तिच्या मागे लागला."थांबा," पॅलेट व्यापाऱ्याने म्हटले. "तुमचे बॅरल आणि गाडी घ्या. आणि तुमच्या घोड्यासाठी आणखी गवत."

“माझा मित्र याकोव,” तो पुढे म्हणाला, “शेवटी, तू मुलीचा बाप आहेस, तू तिला सांगायला हवे की तिला माझ्यासाठी काम करावे लागेल.” याकोव अभिमानाने हसला. “माझी मुलगी स्वतःसाठी बोलते,” तो उत्तरला. “आणि ती स्वतःसाठी इतर कोणापेक्षाही चांगले बोलते.”

यानंतर, गिटेलची हस्तकला पाहण्यासाठी मैल दूरच्या गावांमधून लोक येऊ लागले. त्यांनी तिच्याकडून उत्कृष्ट मेणबत्त्या, नमुन्याच्या प्लेट्स आणि अलैझाचे कप विकत घेतले. असे म्हटले जात होते की अलैझाने स्वतः गिटेलला हे कौशल्य शिकवले होते. पण कोणालाही सांगू नका. कारण बोललेले शब्द एका दिब्बुकचे आहेत. ते इकडे तिकडे फिरतात आणि सर्व प्रकारच्या समस्या निर्माण करतात.

कथेतील काही शब्द

पासओव्हर सण - इजिप्तमधील गुलामगिरीतून यहुद्यांच्या सुटकेची आठवण म्हणून साजरा केला जाणारा वसंत ऋतूचा सण.

श्टेटल - पूर्व युरोपमधील एक लहान गाव

.डयबुक - एक राक्षसी दुष्ट आत्मा.

मत्झो – पासओव्हर सणात खाल्ला जाणारा बेखमीर फ्लॅट ब्रेड किंवा कोरडा क्रॅकर.

मत्झो रुमाल - मत्झो झाकण्यासाठी बनवलेला भरतकाम केलेला रुमाल.

एलिजा - यहुदी लोककथांमध्ये, एलिजा हा एक दयाळू आणि जादूई संदेष्टा आहे जो गरजेच्या वेळी गरीब आणि दयाळू लोकांना मदत करतो.

एलीयाचा प्याला - एक विशेष प्याला, सामान्यतः चांदीचा बनलेला, ज्यामध्ये प्रेषित एलीयासाठी द्राक्षारस दिला जातो.

पासओव्हर - सणाच्या जेवणादरम्यान, प्रेषित एलीयाला एका विशिष्ट वेळी घरात दार उघडून आत आमंत्रित केले जाते.

सेडर - पवित्र सण ज्या दरम्यान सणाची कथा वाचली जाते, गायली जाते आणि प्रार्थना केली जाते.

सेडर प्लेट - अन्नपदार्थ असलेली एक नमुना असलेली, कोरलेली प्लेट, जी लोकांना गुलामगिरीच्या दुःखाची आणि स्वातंत्र्याच्या आनंदाची आठवण करून देते.

एका लहान पोलिश गावात, गिटेल नावाच्या एका किशोरवयीन मुलीला तिच्या वडिलांनी बढाई मारल्यानंतर एक अशक्य काम करण्यास सांगितले जाते. गिटेलला निराशेचा सामना करावा लागतो, तरी तिच्या दयाळूपणा आणि चांगल्या कृत्यांचे प्रतिफळ प्रेषित एलीया देतात. हा पासओव्हरचा चमत्कार आहे.